

Een Objectief en Dynamisch Classificatiemodel voor TV-Contentproductie ten Behoeve van een Toekomstbestendig Publiek Omroepsysteem

1. Inleiding

De huidige methoden voor de classificatie van televisiecontent worden vaak sterk beïnvloed door commerciële belangen, waarbij factoren als kijkcijfers en advertentie-inkomsten een dominante rol spelen.¹ Onderzoek van nationaalmediaonderzoek.nl¹ en nporadio1.nl³ benadrukt hoe kijkcijfers in Nederland een cruciale graadmeter zijn voor het succes van programma's en direct van invloed zijn op de tarieven voor reclamespots. Deze commerciële focus kan echter de intrinsieke kenmerken van content, die van belang zijn voor de publieke dienstverlening, overschaduwden of verkeerd classificeren. Dit roept de vraag op hoe de 'waarde' van televisieprogramma's kan worden gedefinieerd en gemeten buiten het kader van commercieel succes, met name in de context van publieke omroepsystemen.

Bestaande classificatiesystemen, zoals Kijkwijzer en GoedGezien, richten zich voornamelijk op leeftijdgeschiktheid en potentieel schadelijke inhoud. Hoewel deze aspecten van belang zijn, dekken ze niet volledig de intrinsieke kenmerken die relevant zijn voor de missie van publieke omroepen. De taak van publieke omroepen omvat een breed scala aan functies, zoals het bevorderen van het publieke debat, het controleren van macht, het blootleggen van misstanden en het aanbieden van programma's voor diverse groepen in de samenleving. Een classificatiemodel dat is ontworpen voor een toekomstbestendig publiek omroepsysteem moet deze bredere doelstellingen en intrinsieke kwaliteiten van content kunnen beoordelen.

Dit rapport beoogt een objectief en dynamisch classificatiemodel voor televisiecontentproductie te ontwikkelen dat niet primair gericht is op commerciële belangen, maar bruikbaar is voor het ontwerpen van een toekomstbestendig publiek omroepsysteem. Het model zal gebaseerd zijn op wetenschappelijk onderzoek in de mediawetenschap en televisiestudies, en zal de structuur en programmering van de BBC als een mogelijk voorbeeld van een niet-commercieel gedreven systeem analyseren. Door generieke categorieën en subcategorieën te identificeren, een classificatiesysteem te ontwikkelen, dit systeem te testen en te verfijnen, zal dit rapport een basis leggen voor een objectieve beoordeling van de inherente waarde van televisiecontent voor publieke omroepen.

2. Wetenschappelijk Onderzoek naar Intrinsieke Kenmerken van TV-Contentproductie

Wetenschappelijk onderzoek in de mediawetenschap en televisiestudies biedt diverse aanknopingspunten voor de analyse van de intrinsieke kenmerken van tv-contentproductie. Verschillende benaderingen richten zich op aspecten die verder gaan dan commerciële aantrekkingskracht.

2.1 Narratieve Structuren

De narratieve structuur van televisieprogramma's is een fundamenteel intrinsiek kenmerk. Onderzoek in dit domein richt zich op hoe verhalen worden georganiseerd en gepresenteerd om betekenis te creëren en kijkers emotioneel te betrekken.⁴ Lineaire narratieve structuren volgen een chronologische volgorde van gebeurtenissen, terwijl niet-lineaire structuren elementen zoals flashbacks of meerdere tijdlijnen kunnen gebruiken.⁵ Daarnaast wordt onderscheid gemaakt tussen episodische narratieven, waarbij elke aflevering een afgerond verhaal bevat, en geserialiseerde narratieven, die een overkoepelend verhaal over meerdere afleveringen of seizoenen ontvouwen.⁶ Het analyseren van deze structuren, evenals het gebruik van narratieve technieken zoals cliffhangers en verhaallijnen, kan inzicht geven in de complexiteit en het beoogde effect van de content.⁶

2.2 Genre-analyse (los van commerciële aantrekkingskracht)

Genre-analyse in televisiestudies gaat verder dan het identificeren van commercieel succesvolle categorieën. Het richt zich op de gedeelde conventies, thema's, stijlen en verwachtingen die geassocieerd worden met verschillende programmatypes.⁷ Academisch onderzoek naar genre onderzoekt hoe genres evolueren, hybridiseren en betekenis construeren binnen een culturele context.⁶ Door de narratieve structuur, visuele stijl, thematische focus en terugkerende personagetypes te analyseren, kan een objectieve classificatie van tv-content plaatsvinden die niet primair gebaseerd is op populariteitscijfers.⁷

2.3 Productionele Aspecten

De productionele aspecten van televisiecontent vormen een belangrijke categorie voor intrinsieke analyse. Dit omvat elementen zoals camerawerk (camerahoeken, beweging, kadrering), montage (ritme, overgangen), script (dialogen, structuur) en geluidsontwerp (muziek, effecten).¹⁴ Deze aspecten dragen in belangrijke mate bij aan de esthetische kwaliteit, de sfeer en de narratieve impact van een programma.¹⁴ Onderzoek naar productionele waarden kan zich richten op de creatieve keuzes die worden gemaakt en hoe deze de boodschap en de beleving van de kijker beïnvloeden.¹⁴

2.4 Thematische Analyse

Thematische analyse richt zich op de onderliggende thema's en boodschappen die in televisieprogramma's worden gepresenteerd.¹⁶ Dit kan onderzoek omvatten naar de

maatschappelijke relevantie van thema's, culturele representatie (bijvoorbeeld van gender, etniciteit, klasse) en de manier waarop complexe sociale of politieke kwesties worden behandeld.¹⁶ Een objectieve classificatie kan categorieën omvatten zoals educatieve waarde, culturele diversiteit, sociale rechtvaardigheid en de mate waarin een programma aanzet tot reflectie of discussie.¹⁶

2.5 Format-kenmerken

De format-kenmerken van televisieprogramma's verwijzen naar de specifieke structuur en presentatiestijl van een programma, zoals de lengte van afleveringen, het gebruik van een presentator, de aanwezigheid van een publiek of de mate van interactiviteit.²¹ Het format kan een significante invloed hebben op de kijkervaring en de geschiktheid van een programma voor bepaalde publieke omroepdoelstellingen. Bijvoorbeeld, een educatief programma kan een format gebruiken dat interactie en participatie van de kijker bevordert.²¹

3. Structuur en Programmering van de BBC als Niet-Commercieel Gedreven Systeem

De British Broadcasting Corporation (BBC) dient vaak als een voorbeeld van een publieke omroeporganisatie die opereert met een primair focus op publieke dienstverlening, in plaats van commerciële winst.²⁶ De structuur en programmering van de BBC worden bepaald door een Royal Charter en een Agreement met de overheid, waarin de missie en publieke doelen van de organisatie zijn vastgelegd.²⁶

3.1 Publieke Doelen en Missie van de BBC

De missie van de BBC is om in het publieke belang te handelen door alle doelgroepen te bedienen met onpartijdige, hoogwaardige en onderscheidende output en diensten die informeren, onderwijzen en entertainen.²⁶ Om deze missie te vervullen, heeft de BBC vijf publieke doelen geformuleerd:

1. **Onpartijdige nieuws en informatie verstrekken** om mensen te helpen de wereld om hen heen te begrijpen en ermee in contact te komen.²⁶
2. **Leren ondersteunen voor mensen van alle leeftijden** door toegankelijke, boeiende, inspirerende en uitdagende content aan te bieden.²⁶
3. **De meest creatieve, hoogwaardige en onderscheidende output en diensten tonen** die de standaard zetten in het Verenigd Koninkrijk en internationaal.²⁶
4. **De diverse gemeenschappen van alle naties en regio's van het Verenigd Koninkrijk weerspiegelen, vertegenwoordigen en dienen** en daarmee de creatieve economie in het hele Verenigd Koninkrijk ondersteunen.²⁶
5. **Het Verenigd Koninkrijk, zijn cultuur en waarden aan de wereld weerspiegelen** door hoogwaardige nieuwsverslaggeving en andere content.²⁶

3.2 Programmering van de BBC

De programmering van de BBC is breed en divers, en is ontworpen om de verschillende publieke doelen te dienen.²⁶ De BBC biedt een breed scala aan programma's, waaronder nieuws en actualiteiten, educatieve programma's, drama, komedie, documentaires, kunst en cultuur, kinderprogramma's, sport en religieuze programma's.³⁰

De BBC besteedt aanzienlijke middelen aan nieuws en actualiteiten, met een focus op onpartijdige en nauwkeurige berichtgeving.²⁶ Educatieve programma's voor alle leeftijden vormen een belangrijk onderdeel van het aanbod, evenals culturele programma's die de diversiteit van het Verenigd Koninkrijk weerspiegelen.²⁶ De BBC staat ook bekend om haar hoogwaardige drama- en komedieproducties, evenals haar uitgebreide aanbod van documentaires over een breed scala aan onderwerpen.²⁶ Kinderprogramma's van de BBC zijn vaak educatief en entertainend, terwijl de sportafdeling uitgebreide live-verslaggeving en analyses biedt.²⁶

3.3 Criteria voor Contentselectie en -productie

De BBC hanteert verschillende criteria bij de selectie en productie van content, die verder gaan dan directe kijkcijferdoelen.²⁶ De publieke doelen en missie van de BBC vormen de basis voor deze criteria. Programma's worden geselecteerd op basis van hun potentieel om het publiek te informeren, te onderwijzen en te entertainen, en om de diverse gemeenschappen van het Verenigd Koninkrijk te weerspiegelen en te dienen.²⁶

De BBC streeft naar originaliteit, creativiteit en hoge kwaliteit in haar programma's.²⁶ Er wordt ook rekening gehouden met de behoeften en interesses van verschillende doelgroepen, waaronder minderheden en moeilijk bereikbare groepen.²⁶ De BBC is gebonden aan strikte richtlijnen inzake onpartijdigheid en nauwkeurigheid in haar nieuws- en actualiteitenprogramma's.²⁶

Geciteerd werk

1. Kijkonderzoek in het kort - Nationaal Media Onderzoek, geopend op april 6, 2025, <https://www.nationaalmediaonderzoek.nl/kijkcijfers-in-het-kort>
2. Waarom zijn kijkcijfers zo belangrijk? - WRM Magazine, geopend op april 6, 2025, <https://www.wrmmagazine.nl/waarom-zijn-kijkcijfers-zo-belangrijk/>
3. Hoe worden de kijkcijfers van tv-programma's eigenlijk gemeten? | NPO Radio 1, geopend op april 6, 2025, <https://www.nporadio1.nl/nieuws/cultuur-media/a3013ec5-941f-4f22-9a48-db98615ed274/hoe-worden-de-kijkcijfers-van-tv-programmas-eigenlijk-gemetten>
4. Narrative Structure and Storytelling | Top Papers, geopend op april 6, 2025, <https://top-papers.com/essays/analysis/television-narrative/>
5. Media Narrative Structures: Meaning & Importance - Vaia, geopend op april 6,

- 2025, <https://www.vaia.com/en-us/explanations/media-studies/media-communication/media-narrative-structures/>
6. Narrative analysis I Critical TV Studies Class Notes - Fiveable, geopend op april 6, 2025, <https://library.fiveable.me/critical-tv-studies/unit-11/narrative-analysis/study-guide/V8OvOVrRsbzD4As8>
 7. Broadcast Genres: Types & Analysis - Vaia, geopend op april 6, 2025, <https://www.vaia.com/en-us/explanations/media-studies/broadcast-media/broadcast-genres/>
 8. A Cultural Approach to Television Genre Theory - Jason Mittell, geopend op april 6, 2025, <https://justtv.wordpress.com/wp-content/uploads/2007/03/genretheory.pdf>
 9. Daniel Chandler - Introduction to Genre Theory, geopend op april 6, 2025, <http://visual-memory.co.uk/daniel/Documents/intgenre/intgenre1.html>
 10. Everything Filmmakers Need to Know about Genre Theory - Soundstripe, geopend op april 6, 2025, <https://www.soundstripe.com/blogs/everything-filmmakers-need-to-know-about-genre-theory>
 11. Genre and Television by Jason Mittell | Alex Thompson's Exams Site - U.OSU, geopend op april 6, 2025, <https://u.osu.edu/thompson.3374/2020/07/15/genre-and-television-by-jason-mittell/>
 12. Textual analysis I Critical TV Studies Class Notes - Fiveable, geopend op april 6, 2025, <https://library.fiveable.me/critical-tv-studies/unit-11/textual-analysis/study-guide/G8ThCDXJ6YFOaZox>
 13. Narrative Analysis Steps for Research Frameworks - Insight7, geopend op april 6, 2025, <https://insight7.io/narrative-analysis-steps-for-research-frameworks/>
 14. TV Analysis: Critical Methods I Critical TV Studies Class Notes - Fiveable, geopend op april 6, 2025, <https://library.fiveable.me/critical-tv-studies/unit-11>
 15. Television Production: Process & Techniques I Vaia, geopend op april 6, 2025, <https://www.vaia.com/en-us/explanations/media-studies/media-production/television-production/>
 16. How to Conduct Thematic Analysis? | Process, Tools, Examples - ATLAS.ti, geopend op april 6, 2025, <https://atlasti.com/guides/qualitative-research-guide-part-2/thematic-analysis>
 17. Thematic Analysis I Explanation and Step by Step Example - YouTube, geopend op april 6, 2025, <https://www.youtube.com/watch?v=rvMf1cbctYM>
 18. Thematic Analysis of a TV show? : r/sociology - Reddit, geopend op april 6, 2025, https://www.reddit.com/r/sociology/comments/18zrn1d/thematic_analysis_of_a_tv_show/
 19. Teen Nick Children Television Programs: A Thematic Analysis - Human Nature Research Publisher (HNRP), geopend op april 6, 2025, <https://hnpublisher.com/ojs/index.php/HNJSS/article/download/93/83>
 20. How do I perform a thematic analysis on a TV show? - Reddit, geopend op april 6, 2025, https://www.reddit.com/r/research/comments/18yy9gf/how_do_i_perform_a_thematic_analysis_on_a_tv_show/
 21. Television Studies Unit 3 – Television genres and formats - Fiveable, geopend op april 6, 2025, <https://fiveable.me/television-studies/unit-3>
 22. Format - (Television Studies) - Vocab, Definition, Explanations I Fiveable, geopend op april 6, 2025, <https://library.fiveable.me/key-terms/television-studies/format>

23. Writing for Television — Format, Genre and Structure - StudioBinder, geopend op april 6, 2025, <https://www.studiobinder.com/blog/writing-for-television/>
24. How to Structure and Format Your Television Scripts - The Script Lab, geopend op april 6, 2025, <https://thescriptlab.com/features/screenwriting-101/8930-how-to-structure-and-format-your-television-scripts/>
25. Marek Jancovic; Axel Volmar; Alexandra Schneider - Format Matters: An Introduction to Format Studies - media/rep, geopend op april 6, 2025, https://mediarep.org/bitstream/handle/doc/14595/Format_Matters_7-22_Volmar_ea_Introduction_.pdf?sequence=2&isAllowed=y
26. Cm 9365 Broadcasting Royal Charter - GOV.UK, geopend op april 6, 2025, https://assets.publishing.service.gov.uk/media/5a80c6d740f0b6230269570c/57964_CM_9365_Charter_Accessible.pdf
27. BBC - Wikipedia, geopend op april 6, 2025, <https://en.wikipedia.org/wiki/BBC>
28. Review of Public Service Media (2019 – 23) | Ofcom, geopend op april 6, 2025, <https://www.ofcom.org.uk/siteassets/resources/documents/tv-radio-and-on-demand/broadcast-guidance/psb/2024/review-of-public-service-media-2019-2023.pdf?v=389567>
29. Public service broadcasting in the United Kingdom - Wikipedia, geopend op april 6, 2025, https://en.wikipedia.org/wiki/Public_service_broadcasting_in_the_United_Kingdom
30. List of television formats and genres - Wikipedia, geopend op april 6, 2025, https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_television_formats_and_genres
31. eurasip.org, geopend op april 6, 2025, <https://eurasip.org/Proceedings/Eusipco/Eusipco2021/pdfs/0000056.pdf>
32. About Us - BBC Studios Productions, geopend op april 6, 2025, <https://productions.bbcstudios.com/about-us>
33. Popular TV show genres | BBC Maestro, geopend op april 6, 2025, <https://www.bbcmaestro.com/blog/popular-tv-show-genres>